

СТАНОВИЩЕ

От д-р Емилия Алексиева – професор в СУ „Св. Климент Охридски“

Относно дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

По научна специалност 3.2. Психология (Обща психология – Психологическо измерване)

Автор: Иван Йорданов

Тема: Психологически профили и хранителни навици при юноши (14 – 18 г.)

Научен ръководител: проф. д-р Емилия Алексиева

1. Актуалност на темата и целесъобразност на поставените цели и задачи

Дисертационният труд е посветен на изключително актуална проблематика. В последните десетина години здравословното хранене, диетите, ефектите от тях, се превръщат в значимо измерение на ежедневно функциониране на много хора. За някои от тях дори здравословното хранене добива все повече статута на нова религия. Много видни специалисти в областта на диетиката осъзнават, че ефектите на храненето, на диетите, се модерират от човешката психика.

За психологията тази проблематика също става все по-актуална и все по-значима. В този смисъл избраната от докторанта тема се вписва в една нова, модерна изследователска перспектива. А обръщането към такава ключова за цялостното развитие възраст като юношеството, разглеждам като пряко свързано с професионалната чувствителност и професионалния опит на г-н Йорданов като клиничен психолог.

2. Познаване на проблема

Докторантът познава отлично както теориите, така и тяхното съвременно развитие. Той е показал способност за аналитична преработка и представяне на значителен обем от фактологична и емпирична информация, което свидетелства по безспорен начин за неговите качества като изследовател.

Г-н Йорданов е анализирал е значителен обем от съвременни публикации по основните елементи на изследователската проблематика. В теоретичната част последователно се обсъжда храната като биологична потребност, хранителните навици и разстройствата на храненето, методите за измерване на хранителния прием и най-вече трудностите при измерването му в юношеството. Така в текста проблематиката на храненето логично се поставя в контекста на психологическата концепция за юношеството като сензитивен период на преход в развитието на личността, както и на изследването на връзките между хранителните навици и личностните характеристики в този период.

3. Методология на изследването

Използваният инструментариум е адекватен на изследователската цел и осигурява проверката на формулираните хипотези на високо професионално ниво.

Най-общо целта на изследването е да се потърси връзка между определени психологически характеристики и хранителните навици на юношите в България. Тази цел се основава на допускането, че определени личностни характеристики са в основата на развиването на определени хранителни разстройства в периода на юношеството. Ако познаваме по-добре тези връзки, в клиничната практика ще стане възможно да се предвидят специфични рискови групи, за които би могло да се разработят програми за превенция.

За оценка на нагласите към храненето е стандартизиран най-често използвания инструмент - EAT-40. Изследвани са 441 участника между 14 и 18 годишна възраст.

За получаването на психологическите профили е използван MMPI-A. Ще отбележа, че това е един от най- сложните инструменти, който изисква специално обучение, за да се осигури получаването на валидни данни. И.Йорданов е преминал такова обучение и в този смисъл анализът на протоколите на участниците е реализиран на високо професионално ниво. Макар технически обработката на данните да е улеснена от софтуерния протокол, анализът му – често между 12 и 18 страници с таблици и графики, предполага огромен обем работа, за да бъде съдържателно интерпретиран. Докторантът е анализирал 100 такива протокола.

4. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Основните конструктори на изследването са представени коректно, задълбочено и аналитично както поотделно, така и в контекста на техните взаимни връзки. Направени са уместни съдържателни преходи между представянето на основните конструктори на дисертационния труд, теориите, в контекста на които те са разработени и емпиричните изследвания, които произтичат от тях от една страна и от друга - собственото емпирично изследване, реализирано от докторанта. Така неговото изследване се вписва в добре

очертана изследователска рамка, в която той е потърсил собственото си присъствие и е направил ясна заявка за собствен принос.

Получените резултати са представени и обяснени подробно и коректно, във връзка с проверяваните хипотези. Не е допусната свръхинтерпретация на получените данни. Работата е написана на добър професионален език.

Библиографията съдържа източници на български и английски език по темата на дисертационния труд, като значителна част от тях са публикувани през последното десетилетие, цитирани са основни автори, чиито имена са безусловно свързани с концепциите, представени в дисертационния труд.

5. Приноси

Подкрепям формулираните приноси, без последния текст, който по същество не е принос, а констатация на резултат.

6. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Докторантът представя 2 публикации, в които са отразени основните резултати от реализираното изследване, те са по темата на дисертационния труд.

7. Автореферат

Авторефератът отразява адекватно съдържанието на дисертационния труд. В текста са резюмирани целта, хипотезите и задачите на реализираното изследване, както и използвания инструментариум, получените резултати и техният смисъл в контекста на целта.

8. Критични бележки и препоръки

На с. 66 и др. е използван изразът „Администрация на тест“. Въпреки че напоследък се използва често в професионалната лексика, според мен това е безкритично въведен, непреведен двусмислен термин, който има значително по-ясен еквивалент на български език: става дума за приложението на теста или изпълнението на теста от участниците.

На с. 162 – приложение 1 – би трябвало да има още една категория във възможностите за отговор – „никога“. Липсата му с технически проблем в отпечатването ли е свързана или не е предвидена в отговорите?

Пак на с. 162 – инструкцията следва да бъде по-точна – „част Б: отбележете отговора, съответстващ на следните твърдения“ е твърде неопределен и предполага допълнителни обяснения от провеждащия изследването, което лесно би могло да се избегне с текст като: Прочетете всяко твърдение и отбележете в каква степен то се отнася до Вас.

Заключение

Дисертационният труд, представен от Иван Йорданов, съдържа научни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в република България, правилника за прилагането му и правилника на СУ „Св. Климент Охридски“. Реализиран е на високо професионално ниво и показва, че докторантът притежава задълбочени теоретични познания и професионални умения по научна специалност психология, както и необходимите качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Въз основа на изложеното по-горе, убедено давам своята положителна оценка за представения дисертационен труд, автореферата и публикациите и си позволявам да предложа на членовете на почитаемото научно жури да присъдят образователната и научна степен „доктор“ на Иван Йорданов в професионално направление 3.2.Психология (Обща психология – психологическо измерване).

5.05.2018 г.

Изготвила становището:

София

(Проф. д-р Емилия Алексиева)